

Rekomendacja nr 17/2020

z dnia 10 lutego 2020 r.

**Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji
w sprawie objęcia refundacją środka spożywczego specjalnego
przeznaczenia żywieniowego L-karnityna we wskazaniach: w
ramach programu lekowego „Leczenie uzupełniające L-karnityną we
wskazaniach: 3 metylokrotonylo-glicynuria – MCG, acyduria
glutarowa I – GA I, acyduria izowalerianowa – IVA, acyduria
metylomalonowa – MMA, acyduria propionowa – PA, zaburzenia
spalania długołańcuchowych kwasów tłuszczowych LC-FAOD,
deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów
tłuszczowych – MCADD, pierwotny deficyt karnityny – CUD,
uogólniony deficyt odwodorowania – MADD (E 71.1, E 71.3, E 72.3)”**

Prezes Agencji nie rekomenduje objęcia refundacją środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego (śsspz):

- L-karnityna, proszek, 50 x 1 g., kod EAN: 5016533045017,

we wskazaniach: w ramach programu lekowego: „Leczenie uzupełniające L-karnityną we wskazaniach: 3 metylokrotonylo-glicynuria – MCG, acyduria glutarowa I – GA I, acyduria izowalerianowa – IVA, acyduria metylomalonowa – MMA, acyduria propionowa – PA, zaburzenia spalania długołańcuchowych kwasów tłuszczowych LC-FAOD, deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych – MCADD, pierwotny deficyt karnityny – CUD, uogólniony deficyt odwodorowania – MADD (E 71.1, E 71.3, E 72.3)”.

Uzasadnienie rekomendacji

Prezes Agencji, biorąc pod uwagę stanowisko Rady Przejrzystości, dostępne dowody naukowe i wyniki analiz farmakoekonomicznych oraz wytyczne kliniczne stwierdza, że finansowanie ze środków publicznych ocenianej technologii medycznej jest niezasadne.

Głównym ograniczeniem przeprowadzonej analizy skuteczności i bezpieczeństwa jest brak wysokiej jakości dowodów naukowych – badań RCT dotyczących wnioskowanej technologii.

W związku z powyższym ocenę skuteczności klinicznej i bezpieczeństwa stosowania L-karnityny we wnioskowanych wskazaniach oparto na dowodach naukowych z niższych

poziomów klasyfikacji (badania jednoramienne bez randomizacji, opisy serii przypadków, opisy serii przypadków). Ogółem do analizy włączono 10 badań jednoramiennych, 17 serii przypadków i 34 opisów pojedynczych przypadków dotyczących stosowania L-karnityny w analizowanych populacjach. Biorąc pod uwagę rzadki charakter wnioskowanych wskazań, istnieje małe prawdopodobieństwo, że badania RCT zostaną kiedykolwiek przeprowadzone, jednak wnioskowanie w oparciu o wyniki uzyskane u pojedynczych pacjentów z określonymi rozpoznaniem jest w ocenie Prezesa Agencji zbyt daleko idącym uogólnieniem.

Należy podkreślić, że dowody naukowe dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny we wnioskowanych wskazaniach nie są spójne. W przypadku wskazań: acyduria metylomalonowa (MMA), acyduria propionowa (PA), deficyt dehydrogenazy acylo-CoA długołańcuchowych kw. tłuszczowych (LCHAD), deficyt translokazy karnityny (CACT), pierwotny deficyt karnityny (CUD), uogólniony deficyt odwodorowania (MADD), wyniki badań wskazują na pozytywne efekty zastosowanego postępowania terapeutycznego, obejmującego suplementację L-karnityną we wpływie na normalizację poziomu karnityny we krwi, zwiększenie wydalania szkodliwych metabolitów z organizmu i poprawę stanu klinicznego pacjentów.

Natomiast w odniesieniu do wskazań obejmujących: 3-metylokrotonylo-glicynurię (MCC), acydurię glutarową I (GA I), acydurię izowalerianową (IVA), deficyt dehydrogenazy acylo-CoA bardzo długołańcuchowych kw. tłuszczowych (VLCADD), deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kw. tłuszczowych (MCADD), deficyt mitochondrialnego białka trójfunkcyjnego (MTP) oraz deficyt transferazy karnityno-palmitynowej typu II (CPT2) wyniki dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny są niejednoznaczne.

Warto także zaznaczyć, że w większości odnalezionych badań nie oceniano profilu bezpieczeństwa L-karnityny. W badaniach, w których przedstawiono informacje o bezpieczeństwie stosowania L-karnityny główne negatywne skutki związane z leczeniem to wystąpienie hiperglicynemii (Berry 1988), u niektórych pacjentów zaobserwowano zaburzenia czynności wątroby (Hoffmann 1996). Ponadto głównie wskazywano na przyrost masy ciała i dolegliwości jelitowe oraz przykry zapach ciała (Rasmussen 2014, Thomsen 2014).

Zgodnie z wynikami analizy ekonomicznej, przeprowadzonej metodą minimalizacji kosztów, roczny całkowity koszt stosowania L-karnityny [redacted] w ramach importu docelowego roczny koszt kształtuje się na poziomie 22,3 tys. PLN. Wprowadzenie wnioskowanego programu lekowego zmniejszyłoby roczne wydatki na leczenie jednego pacjenta o 7 tys. PLN biorąc pod uwagę jedynie koszty leku, jednakże ograniczeniem przeprowadzonej analizy jest fakt, że w ramach analizy wrażliwości oceniono jedynie wpływ zużycia L-karnityny na wyniki analizy ekonomicznej, nie testowano wpływu pozostałych parametrów tj. wpływu alternatywnych wartości kosztów włączenia do programu, diagnostyki czy monitorowania skuteczności terapii, co w pewnym stopniu ogranicza wnioskowanie z przedstawionej analizy.

Wyniki analizy wpływu na budżet wskazują, że w przypadku podjęcia pozytywnej decyzji refundacyjnej dla L-karnityny w ramach programu lekowego, w miejsce jej sprowadzania w ramach importu docelowego, należy spodziewać się oszczędności dla płatnika publicznego (NFZ) na poziomie [redacted] rocznie. Przedstawione oszczędności wynikają z obniżenia kosztu L-karnityny, należy jednak zwrócić uwagę, że należy spodziewać się wzrostu kosztów związanych z kwalifikacją chorych do programu lekowego oraz z monitorowaniem skuteczności w ramach programu lekowego (analogicznie jak w przypadku interpretacji

wyników analizy ekonomicznej).

Przedmiot wniosku

Zlecenie Ministra Zdrowia dotyczy oceny zasadności objęcia refundacją środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego (śsspz):

- L-karnityna, proszek, 50 x 1 g., kod EAN: 5016533045017 z ceną zbytu netto w wysokości

we wskazaniach: w ramach programu lekowego: „Leczenie uzupełniające L-karnityną we wskazaniach: 3 metylokrotonylo-glicynuria – MCG, acyduria glutarowa I – GA I, acyduria izowalerianowa – IVA, acyduria metylomalonowa – MMA, acyduria propionowa – PA, zaburzenia spalania długołańcuchowych kwasów tłuszczowych LC-FAOD, deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych – MCADD, pierwotny deficyt karnityny – CUD, uogólniony deficyt odwodorowania – MADD (E 71.1, E 71.3, E 72.3)”.

Proponowana kategoria dostępności refundacyjnej – lek dostępny w ramach programu lekowego. Poziom odpłatności dla pacjenta – bezpłatnie. Lek ma być finansowany w ramach nowej grupy limitowej. Nie przedstawiono instrumentu dzielenia ryzyka.

Problem zdrowotny

3-metylokrotonylo-glicynuria (ang. 3-methylcrotonyl-Coenzyme A carboxylase deficiency, MCC/3-MCCD)

3-metylokrotonylo-glicynuria, ICD-10 E71.1, zwana także inaczej niedoborem karboksylazy 3-metylokrotonyl-CoA (ang. 3-methylcrotonyl-Coenzyme A carboxylase deficiency, 3-MCCD) jest to dziedziczne zaburzenie metabolizmu leucyny. Należy ono do chorób rzadkich. Charakteryzuje się zmiennym obrazem klinicznym – w okresie niemowlęcym może występować przełom metaboliczny, natomiast u osób dorosłych możliwy jest brak objawów. Należy do chorób rzadkich, częstość występowania w Europie: 1:50 000-1:30 000. Warto zaznaczyć, że w przypadku ocenianego wskazania oraz wskazań poniżej, z uwagi na fakt, iż należą one do chorób rzadkich, brak jest dokładnych, oddzielnych danych epidemiologicznych dla Polski.

Acyduria glutarowa typu I (ang. glutaric acidemia type-1, GA I)

Acyduria glutarowa typu I, ICD-10 E71.3, zwana także inaczej niedoborem dehydrogenazy glutarylo-CoA (ang. glutaryl-Coenzyme A dehydrogenase deficiency, GDD) jest zaburzeniem neurometabolicznym dziedzicznym autosomalnie recesywnie, należącym do chorób rzadkich. Charakteryzuje się przełomami ostrej encefalopatii, które powodują uszkodzenia w prążkowie oraz poważne zaburzenia ruchu o charakterze dystonii i dyskinezy. Należy do chorób rzadkich, częstość występowania szacuje się na 1:40 000-1:80 000.

Acyduria izowalerianowa (ang. isovaleric acidemia, IVA)

Acyduria (kwasica) izowalerianowa (ang. isovaleric acidemia, IVA) ICD-10 E71.1, jest acydurią organiczną, dziedziczną autosomalnie recesywnie, charakteryzującą się niedoborem dehydrogenazy izowalerylo-CoA i dużą zmiennością kliniczną. Może ujawnić się w niemowlęctwie ostrymi objawami, takimi jak wymioty, słaby przyrost masy ciała, drgawki, letarg, charakterystyczny zapach „spoconych stóp”, ostre zapalenie trzustki, łagodne do ciężkiego opóźnienie rozwoju lub w okresie dzieciństwa

kwasicą metaboliczną (wywołaną przez długotrwałe głodzenie, zwiększoną podaż bogatobiałkowych pokarmów czy infekcje). Częstość występowania acydurii metylomalonowej szacuje się pomiędzy 1: 80 000 a 1: 100 000 urodzeń.

Acyduria metylomalonowa (ang. *methylmalonic aciduria*, MMA)

Acyduria metylomalonowa (ang. *methylmalonic aciduria*, MMA), ICD-10 E71.1, jest to blok metaboliczny pochodzący od kwasu metylomalonowego. Kwas metylomalonowy pochodzi z katabolizmu izoleucyny i waliny. Istnieje wiele wariantów acydemii metylomalonowej. Najczęściej jest to defekt aktywacji witaminy B12 do postaci enzymu lub defekt enzymatyczny metylomalonylokarbonylomytazy CoA konwertującej metylomalonylo-CoA do sukcylo-CoA. MMA należy do grupy chorób wrodzonych wad metabolizmu związanego ze zwiększonym stężeniem kwasu metylomalonowego we krwi i moczu bez występowania hiperhomocysteinemii lub homocystynurii. Stężenie kwasu metylomalonowego jest znacznie zwiększone w osoczu, moczu i płynie mózgowo-rdzeniowym u poważnie dotkniętych pacjentów. Choroba dziedziczona jest w sposób autosomalny recesywny. Częstość występowania acydurii metylomalonowej szacuje się pomiędzy 1: 80 000 a 1: 100 000 urodzeń.

Acyduria propionowa (ang. *propionic acidemia*, PA)

Acyduria propionowa, ICD-10 E71.1, zwana także kwasicą propionową, jest to organiczna kwasica spowodowana deficytem karboksylazy propionilo-koenzymu A. Choroba charakteryzuje się zagrażającymi życiu epizodami dekompensacji metabolicznej, zaburzeniami neurologicznymi oraz powikłaniem w postaci kardiomiopatii. Częstość występowania choroby na świecie jest szacowana na 1:50 000 -1:100 000 żywych urodzeń.

ZABURZENIA SPALANIA DŁUGOŁAŃCUCHOWYCH KWASÓW TŁUSZCZOWYCH (LC-FAOD)

Zaburzenia utleniania kwasów tłuszczowych to grupa wrodzonych chorób metabolicznych, które prowadzą do akumulacji kwasów tłuszczowych i zmniejszenia metabolizmu energetycznego komórek. Każde zaburzenie utleniania kwasów tłuszczowych jest związane ze specyficznym defektem enzymu w szlaku metabolicznym kwasów tłuszczowych i wpływa na wykorzystanie tłuszczu dietetycznego i zmagazynowanego.

W ramach wnioskowanego programu lekowego uwzględniono następujące zaburzenia utleniania kwasów tłuszczowych:

Deficyt dehydrogenazy 3-hydroksyacylo-coa długołańcuchowych kwasów tłuszczowych (ang. *3-hydroxyacyl-CoA dehydrogenase deficiency*, LCHADD) oraz deficyt mitochondrialnego białka trójfunkcyjnego (MTP) – ICD-10: E71.3, jest zaburzeniem mitochondrialnej beta-oksydacji długołańcuchowych kwasów tłuszczowych. Deficyt mitochondrialnego białka trójfunkcyjnego jest niezmiernie rzadki - w literaturze opisano mniej niż 100 przypadków tego schorzenia. W opinii eksperta klinicznego [redacted], w Polsce z rozpoznaniem MTP [redacted].

Deficyt dehydrogenazy acyl-coa bardzo długołańcuchowych kwasów tłuszczowych (ang. *very long-chain acyl-coa dehydrogenase deficiency*, VLCADD) – ICD-10: E71.3, jest dziedzicznym zaburzeniem mitochondrialnej beta-oksydacji długołańcuchowych kwasów tłuszczowych. Częstość występowania niedoboru dehydrogenazy 3-hydroksyacylo-CoA (bardzo) długołańcuchowych kwasów tłuszczowych szacuje się obecnie na 1: 30 000 do 1: 100 000 urodzeń. W literaturze pisano ponad 400 przypadków na świecie. Częstość występowania w Niemczech wynosi 1: 50 000. W opinii eksperta klinicznego [redacted] liczba pacjentów w Polsce z rozpoznaniem VLCADD to [redacted], z czego [redacted] kwalifikuje się do leczenia L-karnityną ([redacted]).

Deficyt translokazy karnityny (ang. *carnitine-acylcarnitine translocase deficiency*, CACT) – ICD-10: E71.3, zaburzenie beta-oksydacji kwasów tłuszczowych wynikające z niedoboru translokazy

karnitynoacylokarnitynowej. Deficyt translokazy karnityny występuje wyjątkowo rzadko. Opisano mniej niż 60 przypadków na świecie. W opinii eksperta klinicznego [redacted] liczba pacjentów w Polsce z rozpoznaniem CACT to [redacted].

Deficyt transferazy karnityno-palmitynowej typu II (CPT2) (ang. carnitine palmitoyl transferase type 2 deficiency, CPT 2D) – ICD-10: E71.3, jest spowodowana deficytem enzymu transferazy karnityno-palmitynowej, typu II (CPT2) w fibroblastach lub leukocytach. Częstość występowania deficytu transferazy karnityno-palmitynowej, typu II szacuje się na około 1:300 000, ale choroba ujawnia się częściej u młodych mężczyzn. Opisano około dwudziestu rodzin ze śmiertelną postacią noworodkową, około 28 rodzin z ciężką postacią wątrobowo-mięśnia sercowego. Opublikowano wyniki ponad 300 przypadków miopatycznej postaci niedoboru CPT II. Objawy postaci miopatycznej mogą być łagodne, a upośledzenie fizyczne może nie wystąpić; zatem ta forma niedoboru CPT II może być niedoceniana. W opinii eksperta klinicznego [redacted] liczba pacjentów w Polsce z rozpoznaniem CPT II [redacted].

Deficyt dehydrogenazy acylo-coa średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych (ang. medium chain acylCoA dehydrogenase, MCADD) – ICD-10: E71.3, jest wrodzonym defektem mitochondrialnego utleniania kwasów tłuszczowych. Szacowana częstość deficytu dehydrogenazy acylo-koenzymu A średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych wynosi od 1: 4 900 do 1:27 000 urodzeń w populacjach rasy białej i jest najwyższa u osób pochodzenia północnoeuropejskiego. Częstość występowania tej choroby na świecie wynosi 1:14 600 urodzeń. W opinii eksperta klinicznego [redacted] liczba pacjentów w Polsce z rozpoznaniem MCADD to [redacted], z czego [redacted] kwalifikuje się do leczenia L-karnityną ([redacted]).

Pierwotny deficyt karnityny (ang. carnitine uptake deficiency, CUD / ang. primary carnitine deficiency, PCD) – ICD-10: E71.3 jest potencjalnie letalnym zaburzeniem utleniania kwasów tłuszczowych. Częstość występowania pierwotnego niedoboru karnityny wynosi 1: 20 000-1: 70 000 w Stanach Zjednoczonych, 1: 40 000 w Japonii i 1: 120 000 w Australii. Choroba jest bardzo powszechna na Wyspach Owczych, gdzie częstość występowania wynosi 1: 300. W opinii eksperta klinicznego [redacted] liczba pacjentów w Polsce z rozpoznaniem CUD to [redacted].

Uogólniony deficyt odwodorowania tj. deficyt dehydrogenaz acylo-CoA kwasów tłuszczowych (ang. multiple acyl-CoA dehydrogenation deficiency, MADD) – ICD-10: E71.3, Jest zaburzeniem utleniania kwasów tłuszczowych i aminokwasów. Częstość występowania uogólnionego deficytu odwodorowania szacuje się na 1: 200 000 urodzeń, ale istnieją znaczne różnice między krajami/grupami etnicznymi. W opinii eksperta klinicznego [redacted] liczba pacjentów w Polsce z rozpoznaniem MADD to [redacted], z czego [redacted] kwalifikuje się do leczenia L-karnityną.

Zgodnie z danymi otrzymanymi od Ministerstwa Zdrowia, dotyczącymi sprowadzania L-karnityny w ramach importu docelowego, w latach 2017-2019 wydano 257 zgód dla 80 indywidualnych pacjentów.

Alternatywna technologia medyczna

Według odnalezionych wytycznych klinicznych oraz opinii ekspertów klinicznych w analizowanych wskazaniach brak jest technologii alternatywnej dla L-karnityny.

Według wnioskodawcy w ocenianych wskazaniach brak jest alternatywnych technologii medycznych - alternatywą jest brak suplementacji L-karnityną.

W ramach analizy ekonomicznej i analizy wpływu na budżet płatnika publicznego wnioskodawca jako komparator przyjął L-karnitynę finansowaną w ramach importu docelowego.

Powyższy wybór w opinii Agencji należy uznać za zasadny.

Opis wnioskowanego świadczenia

Zgodnie z pismem wnioskodawcy do Głównego Inspektoratu Sanitarnego (załączonym do wniosku) zarejestrowane wskazania do stosowania L-karnityny:

- do postępowania dietetycznego w schorzeniach wymagających dodatkowej podaży L-karnityny, jako uzupełnienie diety.

Zgodnie z etykietą L-karnityny [E49118Z01] (załączoną do wniosku) ma postać proszku do podania doustnego, a zalecana dawka musi być określona wyłącznie przez lekarza i zależy od wieku, masy ciała oraz stanu klinicznego pacjenta.

Wnioskowane wskazania, z uwagi na ich charakter tj. schorzenia wymagające dodatkowej podaży L-karnityny, jako uzupełnienie diety, zawierają się we wskazaniu rejestracyjnym.

Ocena skuteczności (klinicznej oraz praktycznej) i bezpieczeństwa

Ocena ta polega na zebraniu danych o konsekwencjach zdrowotnych (skuteczność i bezpieczeństwo) wynikających z zastosowania nowej terapii w danym problemie zdrowotnym oraz innych terapii, które w danym momencie są finansowane ze środków publicznych i stanowią alternatywne leczenie dostępne w danym problemie zdrowotnym. Następnie ocena ta wymaga określenia wiarygodności zebranych danych oraz porównania wyników dotyczących skuteczności i bezpieczeństwa nowej terapii względem terapii już dostępnych w leczeniu danego problemu zdrowotnego.

Na podstawie powyższego ocena skuteczności i bezpieczeństwa pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytanie o wielkość efektu zdrowotnego (zarówno w zakresie skuteczności, jak i bezpieczeństwa), którego należy oczekiwać względem nowej terapii w porównaniu do innych rozważanych opcji terapeutycznych.

W ramach oceny skuteczności i bezpieczeństwa stosowania L-karnityny w analizowanych wskazaniach odnaleziono 10 badań jednoramiennych, 17 serii przypadków i 34 opisów pojedynczych przypadków:

- 3-metylokrotonylo-glicynuria (MCG)
  - Thomsen 2014 - prospektywne, jednoramienne badanie oceniające odpowiedź na leczenie L-karnityną w populacji dorosłych pacjentów ze zdiagnozowaną 3-metylokrotonylo-glicynurią. Okres leczenia/obserwacji: 3 miesiące. Włączono 13 pacjentów, którzy zostali podzieleni na dwie grupy - w zależności od tego, czy otrzymali wcześniej suplementację L-karnityną. Ocena jakości badania wg skali NICE – 5/8 pkt.
  - 3 opisy przypadków: Kaushal 2010, Lehnert 1996, Rutledge 1995.
- acyduria glutarowa I (GA-I)
  - Kölker 2006 - międzynarodowe badanie przekrojowe (ang. *crosssectional study*), przeprowadzone w 35 ośrodkach leczenia chorób metabolicznych na podstawie standaryzowanych kwestionariuszy. Brak danych nt. okresu leczenia/obserwacji. Liczba pacjentów: 279. Analiza obejmowała zmienne, takie jak procedury diagnostyczne, leczenie dietetyczne, suplementacja L-karnityną, ryboflawiną, płeć, obecność makrocefalii, powikłania okołoporodowe, status społeczno-ekonomiczny rodziców, fenotyp biochemiczny, odpowiedź biochemiczna na leczenie, częstość monitorowania parametrów biochemicznych.
  - Heringer 2010 - prospektywne badanie oceniające przeżycie, wystąpienie ostrego kryzysu encefalopatycznego, nasilenie zaburzeń ruchu, występowanie niepełnosprawności motorycznej. Do badania włączono 52 pacjentów. Średni czas obserwacji indywidualnej pacjenta wynosił 5,5 roku (zakres 8 miesięcy - 11,5 roku). Ocena jakości badania wg skali NICE – 4/8 pkt.

- Guerreiro 2018 - badanie oceniające protekcyjne działanie L-karnityny na uszkodzenia oksydacyjne. Mediana leczenia wynosiła 2 miesiące (zakres od 1 do 4 miesięcy). Ocena jakości badania wg skali NOS – 5 pkt.
- 7 opisów serii przypadków: Kyllerman 1994, Wang 2013, Strauss 2011, Bijarnia 2008, Kyllermann 2004, Naughten 2004 i Hoffmann 1991.
- acyduria izowalerianowa (IVA)
  - 1 opis serii przypadków: Berry 1998.
  - 1 opis przypadku: Chinen 2017.
- acyduria metylomalonowa (MMA)
  - Wang 2018 - retrospektywne badanie oceniające wpływ m.in. L-karnityny na obraz kliniczny i efekty leczenia w populacji pacjentów z acydurią metylomalonową i homocystynurią (cbIC). Okres leczenia: 2-4 tygodnie. Okres obserwacji: 1-3 lata. Ocena jakości badania wg skali NICE – 2/8 pkt.
- acyduria propionowa (PA)
  - 1 opis przypadku: Bernheim 2017.
- deficyt dehydrogenazy acylo Co-A długołańcuchowych kwasów tłuszczowych (LCHADD)
  - 1 opis przypadku: Korenke 2003.
- deficyt dehydrogenazy acylo Co-A bardzo długołańcuchowych kwasów tłuszczowych (VLCHAD)
  - 3 serie przypadków: Alsayed 2016, Mohamed 2010, Watanabe 2018.
  - 5 opisów przypadków: Fatehi 2018, Doi 2000, Touma 2001, Smelt 1998, Costa 1998.
- deficyt białka trójfunkcyjnego (MTP)
  - 2 opisy przypadków: Miyajima 1999 i Park 2009.
- deficyt translokazy karnityny (CACT)
  - 1 seria przypadków: Vitoria 2014.
  - 1 opis przypadku: Iacobazzi 2004.
- deficyt transferazy karnityno-palmitynowej typu II (CPT2)
  - 3 opisy przypadków: Elpeleg 1993, Fontaine 1998, Hori 2010.
- deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych (MCADD)
  - Derks 2014 - oceniano wpływ L-karnityny na występowanie uszkodzeń oksydacyjnych i zmian w obrębie enzymatycznych mechanizmów antyoksydacyjnych. Brak danych nt. okresu leczenia/obserwacji. Ocena jakości badania wg skali NOS – 5 pkt.
  - Huidekoper 2006 - oceniano określenie wpływu stosowania L-karnityny u pacjentów MCADD na przedłużone ćwiczenia o umiarkowanej intensywności. Okres leczenia: min. 4 tygodnie. Ocena jakości badania wg skali NICE – 4/8 pkt.
  - Lee 2005 - oceniano wpływ L-karnityny na tolerancję ćwiczeń fizycznych. Okres leczenia: 4 tygodnie. Ocena jakości badania wg skali NICE – 4/8 pkt.
  - Madsen 2013 - wpływ suplementacji L-karnityną na wskaźniki całkowitego utleniania kwasów tłuszczowych i stopień utlenienia palmitynianu. Okres leczenia: 4 tygodnie. Ocena jakości badania wg skali NOS – 5 pkt.

- 1 opis przypadku dotyczący zastosowania L-karnityny u pacjenta z MCADD: Treem 1989.
- pierwotny niedobór karnityny (CUD)
  - Madsen 2018 - badanie oceniające metabolizm podczas wysiłku fizycznego u pacjentów z pierwotnym niedoborem karnityny podczas lub bez suplementacji L-karnityną. Okres leczenia ≥ 3 lat. Okres obserwacji: 4 dni. Ocena jakości badania wg skali NOS – 5 pkt.
  - 3 opisy serii przypadków: Rasmussen 2014, Sarafoglou 2010, Vielhaber 2004.
  - 4 opisy przypadków: Agnetti 2013, Hou 2002, Yilmaz 2015, Yoon 2012.
- uogólniony deficyt odwodorowania (MADD)
  - 2 serie przypadków: Macchione 2018, Angelini 2014.
  - 12 opisów przypadków: Rosa 2012, Mandel 1988, Fontaine 1996, Creanza 2017, Ayala 2018, Yamaguchi 1991, Donis 2015, Pietrini 2014, Zhuo 2015, Ishii 2012, Izumi 2011, Liang 2004.

W celu oceny skuteczności i bezpieczeństwa posłużono się m.in. następującymi parametrami:

- MD – ang. *Mean difference*, różnica średnich.

Skuteczność kliniczna i praktyczna

Z uwagi na brak randomizowanych badań klinicznych dotyczących ocenianej technologii, ocenę skuteczności stosowania L-karnityny we wnioskowanych wskazaniach przeprowadzono w oparciu o dowody naukowe o niższej wiarygodności (badania jednoramienne, opisy serii przypadków, opisy przypadków). W związku z powyższym w ramach niniejszej analizy odstąpiono od szczegółowego opisu wyników poszczególnych badań i przedstawiono podsumowanie wyników odnalezionych dowodów naukowych w odniesieniu do analizowanych wskazań:

- 3-metylokrotonylo-glicynuria (MCG)

W leczeniu pacjentów z 3-metylokrotonylo-glicynurią stosowano przede wszystkim dietę niskoproteinową oraz suplementację L-karnityną. Uzyskane dane wskazują niejednoznacznie na skuteczność L-karnityny w normalizacji poziomu karnityny we krwi i w moczu (Thomsen 2014). W niektórych przypadkach nie obserwowano zmian po jej podaniu (Lehnert 1996, Rutledge 1995).

Reasumując, odnalezione badanie i opisy przypadków wskazują na niejednoznaczne wyniki dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny w terapii MCG.

- acyduria glutarowa I (GA-I)

Wnioski dotyczące postępowania w acydurii glutarowej typu I są następujące: wczesna diagnoza i leczenie m.in. z udziałem L-karnityny może zapobiec rozwojowi zaburzeń dystoniczno-dyskinetycznych związanych z acydurią glutarową. Jakkolwiek nie u wszystkich pacjentów uzyskano poprawę kliniczną, może być to związane z opóźnionym wdrożeniem leczenia i bardzo zaawansowanym stanem pacjenta, kiedy to cofnięcie powikłań choroby staje się niemożliwe.

Reasumując, odnalezione badania i opisy serii przypadków wskazują na niejednoznaczne wyniki dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny w terapii GA-I.

- acyduria izowalerianowa (IVA)

Analiza publikacji dotyczących stosowania L-karnityny w populacji pacjentów z kwasimą izowalerianową wskazuje na skuteczność suplementacji L-karnityną w podnoszeniu stężień

wolnej i całkowitej karnityny w osoczu oraz stężenia karnityny w krwinkach czerwonych. Wykazano również, że wczesne rozpoczęcie terapii u chorych niemowląt bez powikłań umożliwi ich prawidłowy rozwój umysłowy. Nie wykazano różnicy w rocznej liczbie epizodów kwasicy ketonowej u pacjentów otrzymujących karnitynę, glicynę i dietę niskobiałkową w porównaniu do pacjentów otrzymujących tylko glicynę i terapię dietetyczną.

Reasumując, odnalezione opis przypadków i opis serii przypadków wskazują na niejednoznaczne wyniki dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny w terapii IVA.

- acyduria metylomalonowa (MMA)

Efektywność kliniczną L-karnityny w populacji pacjentów z kwasica metylomalonową analizowano w oparciu o retrospektywną analizę 8 pacjentów z objawami neuropsychiatrycznymi. Po leczeniu przez 2-4 tygodnie złagodzeniu uległy objawy neuropsychiatryczne u 4 z 8 pacjentów. Odnotowano wzrost siły mięśniowej u pacjentów. W ciągu 1-3 lat obserwacji, objawy neuropsychiatryczne i motoryczne wszystkich pacjentów zostały złagodzone.

Reasumując, odnalezione badanie wskazuje wyniki na korzyść interwencji w terapii MMA, jednak wnioskowanie opiera się na małej próbie (8 osób), co ogranicza możliwość wnioskowania o efektach terapii.

- acyduria propionowa (PA)

W opisie przypadku noworodka z obustronną nefromegalią i zmianami hiperchogennymi w nerkach wskazano, że badanie ultrasonograficzne przeprowadzone w 8. miesiącu życia wykazało regresję zaburzeń czynności nerek.

Reasumując, odnaleziony opis przypadku wskazuje wyniki na korzyść interwencji w terapii LCHADD. Jednakże w związku z małą próbą kliniczną (pojedynczy przypadek), ciężko wnioskować, czy analogiczne efekty otrzymano by w całej populacji chorych.

- deficyt dehydrogenazy acylo Co-A długołańcuchowych kwasów tłuszczowych (LCHADD)

Odpowiedź na suplementację kreatyną i L-karnityną u pacjenta z niedoborem dehydrogenazy acylo-CoA długołańcuchowych kwasów tłuszczowych obejmowała zniwelowanie bólu mięśni, poprawę i normalizację funkcję komórek (wzrost frakcji wyrzutowej z 23% do 36%).

Reasumując, odnaleziony opis przypadku wskazuje wyniki na korzyść interwencji w terapii LCHADD, jednak jakość doniesienia naukowego jest niska a wnioskowanie opiera się o wyniki uzyskane u jednego pacjenta.

- deficyt dehydrogenazy acylo Co-A bardzo długołańcuchowych kwasów tłuszczowych (VLCHAD)

Odpowiedź pacjentów z niedoborem dehydrogenazy acylo-CoA bardzo długołańcuchowych kwasów tłuszczowych przejawiała się w poprawie siły mięśniowej (Fatehi 2018,) wielkości i funkcji wątroby, obniżenie poziomu kinazy kreatynowej (Doi 2000), ustąpienie epizodów kwasicy metabolicznej wraz z prawidłowym wzrostem i rozwojem (Touma 2001). Istnieją również doniesienia o braku skuteczności L-karnityny w tej populacji (Smelt 1998, Watanabe 2018), gdzie nie uzyskano poprawy klinicznej po wdrożeniu L-karnityny lub wręcz uzyskano ją po zaprzestaniu podawania L-karnityny.

Reasumując, odnalezione opisy przypadków i serii przypadków na niejednoznaczne wyniki dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny w terapii VLCHAD.

- deficyt białka trójfunkcyjnego (MTP)

Odpowiedź na suplementację L-karnityną dorosłego pacjenta obejmowała ustąpienie bólu mięśni i podwyższenie poziomu wolnej karnityny (surogatowy punkt końcowy).

Suplementacja L-karnityną w wysokiej dawce nie zapobiegła rabdomiolizie z kwasimą mleczanową występującą podczas wysiłku, podczas gdy niska dawka utrzymywała subnormalne stężenie wolnej karnityny i poprawiła tolerancję wysiłku. W przypadku niemowlęcia z ciężką postacią postępowanie oparte na podawaniu glukozy, diecie opartej na średniołańcuchowych trójglicerydach i suplementacji L-karnityną nie zapobiegło zaawansowanej niewydolności serca prowadzącej do zgonu.

Reasumując, odnalezione opisy przypadków wskazują na niejednoznaczne wyniki dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny w terapii MTP.

- deficyt translokazy karnityny (CACT)

W odnalezionych publikacjach dotyczących suplementacji L-karnityną w populacji pacjentów z deficytem translokazy karnityny zastosowanie diety bogatej w średniołańcuchowe kwasy tłuszczowe i karnitynę było skuteczne w odwróceniu objawów klinicznych niedoboru CACT oraz znacznie poprawiło wynik badania profilu acylokarnityn.

Reasumując, odnalezione opisy przypadków i opis serii przypadków wskazują wyniki na korzyść interwencji w terapii CACT, jednak trudno wskazać w jakim stopniu był to efekt właściwie prowadzonej diety a w jakim suplementacji L-karnityną.

- deficyt transferazy karnityno-palmitynowej typu II (CPT2)

Wdrożenie suplementacji L-karnityną u pacjentów z deficytem transferazy karnityno-palmitynowej typu II spowodowało normalizację poziomu wolnej karnityny i stosunku acylowana / wolna karnityna we krwi (Fontaine 1998, Hori 2010), poprawę stanu klinicznego pacjenta, wielkość i funkcje wątroby i echokardiogram, przy istnieniu biochemicznych nieprawidłowości w badaniach laboratoryjnych (Elpeleg 1993).

Reasumując, odnalezione opisy przypadków wskazują na niejednoznaczne wyniki dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny w terapii CPT2.

- deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych (MCADD)

Suplementacja L-karnityną w populacji chorych z niedoborem dehydrogenazy acylo Co-A średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych pomaga chronić organizm pacjenta przed uszkodzeniami oksydacyjnymi (Derks 2014). Autorzy publikacji zalecają przeprowadzenie dalszych badań, które określą znaczenie kliniczne stresu oksydacyjnego. Tolerancję wysiłku u pacjentów z niedoborem MCAD można poprawić krótkoterminowo poprzez suplementację L-karnityną (Lee 2005, Heidekoper 2006); jednak nie można wykluczyć, że pacjenci MCADD mogą także odnieść korzyści z suplementacji L-karnityną podczas ćwiczeń o umiarkowanej intensywności trwających dłużej niż 2 godziny (Heidekoper 2006). W analizowanym przypadku pojedynczego pacjenta (Treem 1989) terapia L-karnityną nie zapobiegła letargowi, wymiotom, hipoglikemii i nagromadzeniu wolnych kwasów tłuszczowych w odpowiedzi na głodówkę, pomimo normalizacji poziomu karnityny w osoczu i wyraźnego wzrostu wydalania estrów karnityny z moczem.

Reasumując, odnalezione badania oraz opis przypadku wskazują na niejednoznaczne wyniki dotyczące skuteczności stosowania L-karnityny w terapii MCADD.

- pierwotny niedobór karnityny (CUD)

Zgodnie z wynikami odnalezionych dowodów naukowych suplementacja L-karnityną u pacjentów z pierwotnym niedoborem karnityny wskazuje na skuteczność w podnoszeniu stężeń wolnej i całkowitej karnityny w osoczu (surogatowy punkt końcowy). Pozwala całkowicie wyeliminować objawy (kardiomiopatię, hepatopatię) i zapobiegać powikłaniom sercowym, ale także zwiększać zdolność utleniania kwasów tłuszczowych w mięśniach szkieletowych podczas wysiłku fizycznego i w innych sytuacjach z potrzebą zwiększonego

utleniania kwasów tłuszczowych, takich jak wysiłek umysłowy, stres, zimno, dreszcze, gorączka i post.

Reasumując, odnalezione badanie oraz opisy przypadków i opisy serii przypadków wskazują wyniki na korzyść interwencji w terapii CUD.

- uogólniony deficyt odwodorowania (MADD)

Suplementacja L-karnityną w populacji pacjentów z MADD spowodowała poprawę w zakresie rozwoju psychoruchowego u dzieci (Rosa 2012, Yamaguchi 1991, Fontaine 1996), ustąpienie nieprawidłowych objawów neurologicznych, powrót funkcji i wielkości wątroby do normy (Mandel 1988), wzrost siły mięśniowej i ustąpienie dolegliwości bólowych (Macchione 2018, Pietrini 2014, Angelini 2014), normalizację poziomu kinazy kreatynowej i brak nawrotów rabdomiolyzy (Izumi 2011). Creanza 2017 opisał przypadek ciężarnej pacjentki z MCADD, u której postępowanie dietetyczne, suplementacja L karnityną i ryboflawiną umożliwiły prawidłowy przebieg ciąży i urodzenie zdrowego dziecka.

Reasumując, odnalezione opisy przypadków i serii przypadków wskazują wyniki na korzyść interwencji w terapii MADD, jednakże stanowią one dowody niskiej jakości w hierarchii doniesień naukowych.

Bezpieczeństwo

W większości odnalezionych publikacji nie raportowano działań niepożądanych związanych z leczeniem L-karnityną. W badaniach, w których przedstawiono informacje o bezpieczeństwie stosowania L- karnityny główne negatywne skutki związane z leczeniem to wystąpienie hiperglicynemii (Berry 1988), u niektórych pacjentów zaobserwowano zaburzenia czynności wątroby (Hoffmann 1996). Ponadto głównie wskazywano na przyrost masy ciała i dolegliwości jelitowe oraz przykry zapach ciała (Rasmussen 2014, Thomsen 2014).

W dostępnych publikacjach wskazywano, że odnotowane przypadki zgonów wynikały z licznych komplikacji. Brak jest informacji na ile stany te związane były z podawaniem L-karnityny, a na ile ze stanem ogólnym pacjenta i pozostałą (poza L-karnityną) stosowaną terapią.

Dodatkowe informacje dot. bezpieczeństwa

Na stronach organizacji monitorujących bezpieczeństwo leczenia (m.in. Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych - URPL; Europejska Agencja Leków ang. European Medicines Agency - EMA) nie zidentyfikowano żadnych informacji skierowanych do osób wykonujących zawody medyczne, dotyczących bezpieczeństwa stosowania L-karnityny.

Zgodnie z informacjami w ulotce produktu leczniczego Carnitor, dopuszczonego do obrotu przez FDA, produktu Carnitor (zawierającego lewokarnitynę) nie stwierdzono bardzo częstego oraz częstego występowania zdarzeń niepożądanych. Zgłaszano ciężkie reakcje nadwrażliwości, w tym wysypkę, pokrzywkę i obrzęk twarzy, głównie u pacjentów ze schyłkową niewydolnością nerek poddawanych dializie. Do występujących zdarzeń niepożądanych należą biegunka, nudności i wymioty. Częstość występowania tych zdarzeń nie została określona. Łagodna miastenia została opisana tylko u kilku pacjentów. Donoszono o wystąpieniu drgawek u pacjentów z wcześniejszą aktywnością napadową lub bez niej.

Zgodnie z informacjami Wnioskodawcy na stronie internetowej międzynarodowej bazy danych zgłoszeń o działaniach niepożądanych leków (*WHO Uppsala Monitoring Centre*) zidentyfikowano zestawienie zdarzeń niepożądanych, które odnotowano w trakcie stosowania preparatu preparatu Levocarnitine obejmujące ilość zarejestrowanych zdarzeń niepożądanych w poszczególnych latach 1988-2019. Najczęściej zgłaszanymi zdarzeniami niepożadanymi były: zaburzenia ogólne i stany w miejscu podania i zaburzenia żołądka i jelit.

Ograniczenia analizy

Na wiarygodność wyników analizy klinicznej ma wpływ kilka aspektów, m.in.:

- nie odnaleziono badań RCT dotyczących stosowania L-karnityny we wnioskowanej populacji. W związku ocenę skuteczności i bezpieczeństwa L-karnityny w analizowanych wskazaniach przeprowadzono w oparciu o dowody naukowe o niższej wiarygodności: opisy przypadków, serie przypadków i jednoramienne badania bez randomizacji, zaś możliwość uogólniania wniosków na ich podstawie jest ograniczona;
- w odnalezionych badaniach L-karnityna była stosowana w terapii w połączeniu z innymi preparatami, stąd trudno wnioskować, że uzyskane wyniki były spowodowane wyłącznie suplementacją L-karnityny;
- w niektórych publikacjach nie podano informacji o długości leczenia L-karnityną, co jest istotną informacją w kontekście oceny wyników jak również charakterystyce wnioskowanych wskazań wymagających ciągłej podaży leku;
- w większości badań brak jest danych dotyczących bezpieczeństwa stosowania L-karnityny bądź dane były szczątkowe, co uniemożliwia dokonanie oceny bezpieczeństwa terapii;
- Na etykiecie produktu L-karnityna firmy Nutricia w sekcji „Przygotowanie i sposób użycia” zaznaczono, iż „proszek można mieszać z substytutami białka, dodawać do żywności komponowanej z produktów jednoskładnikowych, dodawać do innej żywności i napojów dozwolonych do spożycia, rozpuszczać w wodzie albo spożywać w postaci pasty”, co sugeruje podanie doustne. Natomiast wnioskodawca do analizy klinicznej włączył badania, w których L-karnityna była podawana zarówno doustnie jak i w postaci iniekcji. Należy jednak zaznaczyć, iż uzgodniony program lekowy nie precyzuje sposobu podania L-karnityny, jednak skuteczność terapii może być zależna od drogi podania leku.

Na niepewność wyników analizy klinicznej mają wpływ następujące kwestie:

- w niektórych badaniach włączonych do analizy nie przedstawiono informacji, czy podawana pacjentom L-karnityna była postacią czystą krystalicznie.

Propozycje instrumentów dzielenia ryzyka

Nie przedstawiono instrumentu dzielenia ryzyka.

Ocena ekonomiczna, w tym szacunek kosztów do uzyskiwanych efektów zdrowotnych

Ocena ekonomiczna polega na oszacowaniu i zestawieniu kosztów i efektów zdrowotnych, jakie mogą wiązać się z zastosowaniem u pojedynczego pacjenta nowej terapii zamiast terapii już refundowanych.

Koszty terapii szacowane są w walucie naszego kraju, a efekty zdrowotne wyrażone są najczęściej w zyskanych latach życia (LYG, life years gained) lub w latach życia przeżytych w pełnym zdrowiu (QALY, quality adjusted life years) wskutek zastosowania terapii.

Zestawienie wartości dotyczących kosztów i efektów związanych z zastosowaniem nowej terapii i porównanie ich do kosztów i efektów terapii już refundowanych pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytanie, czy efekt zdrowotny uzyskany u pojedynczego pacjenta dzięki nowej terapii wiąże się z wyższym kosztem w porównaniu do terapii już refundowanych.

Uzyskane wyniki wskaźnika kosztów-efektów zdrowotnych porównuje się z tzw. progiem opłacalności, czyli wynikiem, który sygnalizuje, że przy zasobności naszego kraju (wyrażonej w PKB) maksymalny koszt nowej terapii, która ma wiązać się z uzyskaniem jednostkowego efektu zdrowotnego (1 LYG lub 1 QALY) w porównaniu do terapii już dostępnych, nie powinien przekraczać trzykrotności PKB per capita.

Aktualnie próg opłacalności zł wynosi 147 024 zł (3 x 49 008 zł).

Wskaźnik kosztów-efektów zdrowotnych nie szacuje i nie wyznacza wartości życia, pozwala jedynie ocenić i m. in. na tej podstawie dokonać wyboru terapii związanej z potencjalnie najlepszym wykorzystaniem aktualnie dostępnych zasobów.

Wnioskodawca przeprowadził analizę ekonomiczną przy wykorzystaniu analizy minimalizacji kosztów (ang. *cost-minimization analysis*, CMA), porównując L-karnitynę refundowaną w ramach wnioskowanego programu lekowego z L-karnityną finansowaną w ramach importu docelowego.

W oszacowaniach uwzględniono perspektywę płatnika publicznego (Narodowego Funduszu Zdrowia, NFZ) oraz perspektywę wspólną (NFZ i pacjenta), która ze względu na wnioskowane warunki objęcia refundacją (program lekowy, bezpłatnie dla pacjenta) jest tożsama z perspektywą NFZ.

Analizę przeprowadzono w rocznym horyzoncie czasowym.

W analizie uwzględniono następujące koszty bezpośrednie:

- koszt L-karnityny według wnioskowanych warunków refundacji w ramach programu lekowego;
- koszt L-karnityny w ramach importu docelowego;
- koszt monitorowania chorego stosującego L-karnitynę sprowadzaną w ramach importu docelowego;
- koszty kwalifikacji do leczenia w programie lekowym oraz monitorowania jego skuteczności;
- koszty diagnostyki w ramach wnioskowanego programu lekowego.

Natomiast odstąpiono od uwzględnienia kosztów podania w związku z brakiem danych, u jakiego odsetka chorych podanie lub wydanie L-karnityny ma miejsce w trybie hospitalizacji albo wizyty ambulatoryjnej.

Zgodnie oszacowaniami wnioskodawcy roczny całkowity koszt stosowania L-karnityny [redacted] w ramach importu docelowego roczny koszt kształtuje się na poziomie 22,3 tys. PLN. Wprowadzenie wnioskowanego programu lekowego zmniejszy roczne wydatki na leczenie jednego pacjenta [redacted].

Wnioskodawca przeprowadził deterministyczną analizę wrażliwości, testując wpływ na wyniki zmiany zużycia L-karnityny na pacjenta (+/- 20%). Wyniki analizy wrażliwości są zgodne z wynikami analizy podstawowej - [redacted].

Ograniczenia analizy

Biorąc pod uwagę dostępne dane wybór techniki analitycznej jako CMA należy uznać za zasadny.

Oszacowanie rocznego zużycia L-karnityny w przeliczeniu na jednego pacjenta oparto na danych Ministerstwa Zdrowia dotyczących importu docelowego. W przypadku wskazań klinicznych nie objętych danymi Ministerstwa Zdrowia, przyjęto średnie zużycie w oparciu o dane Ministerstwa Zdrowia dla innych wskazań oraz w oparciu o stosunek zalecanych dawek. Należy jednak zwrócić uwagę, że w związku z niepewnością tych parametrów w ramach analizy wrażliwości testowano alternatywne założenia dotyczące średniej liczby opakowań L-karnityny przypadających na pacjenta.

Jednakże w ramach analizy wrażliwości nie testowano innych parametrów, m.in. wpływu alternatywnych wartości kosztów włączenia do programu, diagnostyki czy monitorowania skuteczności terapii, co w pewnym stopniu ogranicza wnioskowanie z przedstawionej analizy.

W analizie nie uwzględniono kosztów podania, co uzasadniono brakiem niezbędnych danych. Brak uwzględnienia kosztów podania można uznać za ograniczenie niniejszej analizy.

Wskazanie czy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz.U. 2019 poz. 784.)

Jeżeli analiza kliniczna wnioskodawcy nie zawiera randomizowanych badań klinicznych dowodzących wyższości leku nad technologiami medycznymi dotychczas refundowanymi w danym wskazaniu, to urzędowa cena zbytu leku musi być skalkulowana w taki sposób, aby koszt stosowania leku wnioskowanego do objęcia refundacją nie był wyższy niż koszt technologii medycznej o najkorzystniejszym współczynniku uzyskiwanych efektów zdrowotnych do kosztów ich uzyskania.

Należy podkreślić, iż w związku z brakiem dotychczas refundowanych technologii medycznych w analizowanych wskazaniach, nie jest możliwe oszacowanie urzędowej ceny zbytu leku w oparciu o art. 13 ustawy o refundacji.

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia, w tym wpływu na budżet płatnika publicznego

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia składa się z dwóch istotnych części.

Po pierwsze, w analizie wpływu na budżet płatnika, pozwala na oszacowanie potencjalnych wydatków związanych z finansowaniem nowej terapii ze środków publicznych.

Szacunki dotyczące wydatków związanych z nową terapią (scenariusz „jutro”) są porównywane z tym ile aktualnie wydajemy na leczenie danego problemu zdrowotnego (scenariusz „dziś”). Na tej podstawie możliwa jest ocena, czy nowa terapia będzie wiązać się z koniecznością przeznaczenia wyższych środków na leczenie danego problemu zdrowotnego, czy też wiąże się z uzyskaniem oszczędności w budżecie płatnika.

Ocena wpływu na budżet pozwala na stwierdzenie, czy płatnik posiada odpowiednie zasoby na finansowanie danej technologii.

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia w drugiej części odpowiada na pytanie jak decyzja o finansowaniu nowej terapii może wpłynąć na organizację udzielania świadczeń (szczególnie w kontekście dostosowania do wymogów realizacji nowej terapii) oraz na dostępność innych świadczeń opieki zdrowotnej.

Ocenę wpływu na system ochrony zdrowia w przypadku decyzji o włączeniu do refundacji L-karnityny w ramach wnioskowanego programu lekowego przeprowadzono w porównaniu z L-karnitiną sprowadzaną w ramach importu docelowego.

Analizę przeprowadzono z perspektywy NFZ. Ze względu na brak współpłacenia pacjentów za ocenianą technologię medyczną perspektywa wspólna (NFZ + świadczeniobiorca) jest tożsama z perspektywą płatnika publicznego.

Oszacowania przeprowadzono w 2-letnim horyzoncie czasowym.

W analizie uwzględniono koszty analogicznie jak w analizie ekonomicznej.

Liczebność populacji docelowej pacjentów, którzy będą stosować ocenianą technologię oszacowano łącznie na [redacted]

Wyniki analizy wpływu na budżet wskazują, że w przypadku podjęcia pozytywnej decyzji refundacyjnej dla L-karnityny w ramach programu lekowego w miejsce jej sprowadzania w ramach importu docelowego, oszacowane oszczędności wynoszą [redacted] rocznie.

W ramach analizy wrażliwości wnioskodawcy analizowano wpływ na wyniki zmiany zużycia L-karnityny na pacjenta (+/- 20%) oraz alternatywną liczebność populacji docelowej.

W wariancie maksymalnym (zużycie liczby opakowań L-karnityny wyższe o 20%) oszacowane [redacted] rocznie. Uwzględniając mniejsze o 20% zużycie liczby opakowań L-karnityny [redacted].

W wariantcie minimalnym (zmniejszona liczebność populacji docelowej) oszacowane [redacted] [redacted] rocznie.

Ograniczenia analizy

Niepewność wnioskowania na podstawie wyników analizy wpływu na budżet jest uzależniona m.in. od następujących aspektów.

Przedstawione oszczędności wynikają z obniżenia kosztu L-karnityny, należy jednak zwrócić uwagę, że należy spodziewać się wzrostu kosztów związanych z kwalifikacją chorych do programu lekowego oraz z monitorowaniem skuteczności w ramach programu lekowego.

Ponadto, należy podkreślić, że oszacowania liczebności populacji docelowej oparto na [redacted]

Ograniczeniem przeprowadzonej analizy jest także kwestia związana z trudnością z precyzyjnym oszacowaniem dawkowania, wynikającą z faktu, iż dawkowanie L karnityny powinno być ściśle dostosowane do danego pacjenta (maksymalny możliwy zakres dawek wynosi od 0 do 200 mg/kg. m.c. / dobę). W analizie wykorzystano dane o liczbie opakowań L-karnityny sprowadzonych w ramach importu docelowego (dane udostępnione przez Ministerstwo Zdrowia na potrzeby opracowań AOTMiT). W przypadku wskazań klinicznych, dla których nie były dostępne dane Ministerstwa Zdrowia, przyjęto średnią arytmetyczną z danych Ministerstwa Zdrowia. Alternatywne założenia dotyczące średniej liczby opakowań L-karnityny przypadających na pacjenta testowano w ramach analizy wrażliwości – obliczenia wskazały na stabilność wniosków płynących z analizy podstawowej.

W ramach analizy wnioskodawca nie uwzględnił kosztów podania. Założono iż podanie lub wydanie L-karnityny może nastąpić w trybie hospitalizacji albo wizyty ambulatoryjnej. Jednakże mając na uwadze, iż jest to koszt nieróżnicujący nie wpływa to na założenia w modelu.

Uwagi do proponowanego instrumentu dzielenia ryzyka

Nie dotyczy.

Uwagi do zapisów programu lekowego

Warto zwrócić uwagę, że w ramach prac Agencji nie odnaleziono jednostki chorobowej o nazwie „uogólniony deficyt odwodorowania”. Wg strony www.orpha.net skrót MADD (ang. *multiple acyl-CoA dehydrogenation deficiency*) tłumaczony jest jako „mnogi niedobór dehydrogenazy acetylo-CoA” (w literaturze odnaleziono także inne tłumaczenia: „deficyt wielu dehydrogenaz acylo-CoA kwasów tłuszczowych” i „deficyt dehydrogenaz acylo-CoA kwasów tłuszczowych”). Tym samym sugeruje się zastosowanie w programie lekowym nazwy jednostki chorobowej wg nazewnictwa stosowanego na stronie www.orpha.net.

Omówienie rozwiązań proponowanych w analizie racjonalizacyjnej

Przedmiotem analizy racjonalizacyjnej jest identyfikacja mechanizmu, którego wprowadzenie spowoduje uwolnienie środków publicznych w wysokości odpowiadającej co najmniej wzrostowi kosztów wynikającemu z podjęcia pozytywnej decyzji o refundacji wnioskowanej technologii medycznej.

Analiza racjonalizacyjna jest przedkładana jeżeli analiza wpływu na budżet podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych wykazuje wzrost kosztów refundacji.

Omówienie rekomendacji wydawanych w innych krajach w odniesieniu do ocenianej technologii

W toku wyszukiwania odnaleziono następujące wytyczne kliniczne:

- British Inherited Metabolic Disease Group BIMDG 2018, 2015, 2008 (aktualizacja 2017), 2008 (aktualizacja 2016), 2008a (aktualizacja 2016) (Wielka Brytania);
- National Health Service NHS 2018, 2016 (Wielka Brytania);
- Alberta Health Service AHS 2018 (Kanada);
- European registry and network for Intoxication type Metabolic Diseases EIMD 2016 (Europa);
- publikacja N. Boy 2016;
- publikacja Yamada 2018.

Należy zaznaczyć, że do analizy rekomendacji klinicznych włączono dokumenty opublikowane w ciągu ostatnich 5 lat.

Reasumując, w odnalezionych wytycznych zaleca się suplementację karnityną jako jedną ze składowych strategii leczenia. Jedynie w przypadku zastosowania karnityny w leczeniu MCADD wskazano na wątpliwości dotyczące jej zastosowania (NHS 2016), gdyż badania nad korzystnym efektem i tolerancją są sprzeczne. Natomiast w publikacji Yamada 2018 przedstawiono ograniczenia dotyczące zastosowania karnityny w LCHADD i VLCADD, ponieważ nie udowodniono korzystnego efektu suplementacji L-karnityny.

Dla dwóch wskazań (MCG i CUD) nie odnaleziono wytycznych opublikowanych w ciągu ostatnich 5 lat.

Ponadto, przedstawiono podsumowanie rekomendacji klinicznych przedstawionych w ramach poprzednich opracowań Agencji dotyczących zastosowania L-karnityny w analizowanych wskazaniach. Odnalezione wówczas wytyczne kliniczne wymieniają L-karnitynę jako składnik diety w analizowanych wskazaniach:

3-metylokrotonylo-glicynuria (3-MCC)

Odnaleziono 1 rekomendację (amerykańską Delphi-based consensus 2008), w której panel ekspertów zaleca suplementację L-karnityną zarówno u noworodków/dzieci z 3-MCC, jak ich matek, w przypadku stwierdzenia we krwi obniżonego poziomu wolnej karnityny. Suplementację L-karnityną zaleca się także u dzieci z objawami choroby i ich matek niezależnie od poziomu wolnej karnityny we krwi, ze względu na podatność dzieci z 3-MCC na wystąpienie niedoborów tej substancji. W rekomendacji zwrócono uwagę, że taka suplementacja w części przypadków opisanych w literaturze zwiększała wydalanie acylokarnityny, natomiast nie skutkowała kliniczną poprawą poza wyrównaniem niedoboru karnityny.

Acyduria glutarowa typu I

Odnaleziono 4 rekomendacje (N. Boy 2016, BIMDG 2013, Kölker 2011 oraz EIMD 2011) – we wszystkich jest podkreślana konieczność ciągłej suplementacji L-karnityną w dawkach zapewniających prawidłowe stężenie wolnej L-karnityny w osoczu (50-300 mg/kg masy ciała na dzień). Ponadto zwraca się także uwagę na konieczność stosowania diety bezlizynowej oraz podawania ekwiwalentu białka

w postaci preparatów nie zawierających w swoim składzie lizyny. Podczas ostrych epizodów choroby należy zwiększyć dawkę karnityny. W publikacji Kölker z 2011 roku opisana jest także konieczność ograniczenia zawartości tryptofanu w spożywanych pokarmach.

Acyduria izowalerianowa

Odnaleziono 1 rekomendację (BIMDG 2008a), w której podkreślono konieczność podawania glicyny oraz L-karnityny. Glicynę rekomenduje się podawać w 4 dawkach – dawka dobową powinna wynosić 300 mg/kg, natomiast L-karnitynę należy podawać w dawce dobowej wynoszącej 100 mg/kg.

Acyduria metylomalonowa

Odnaleziono 2 rekomendacje (Baumgartner 2014, BIMDG 2008b), w których podkreślono konieczność stosowania diety wysokokalorycznej w celu zapobiegnięcia katabolizmu endogennych białek. Jednocześnie podkreśla się, że dieta powinna być uboga w aminokwasy: izoleucynę, treoninę, metioninę i walinę. Ponadto rekomenduje się podawanie witaminy B12 (hydroksykobalaminy) oraz antybiotyków, takich jak neomycyna i metronidazol, w celu zmniejszenia wytwarzania kwasu propionowego z flory jelitowej. Zaleca się także suplementację L-karnityną w dawce 50-300 mg/kg m.c. dziennie, ponieważ duże dawki L-karnityny podanej doustnie pełnią ważną rolę w usuwaniu szkodliwych metabolitów organicznych.

Acyduria propionowa

Odnaleziono 4 rekomendacje (Baumgartner 2014, NIH 2012, Reid Sutton 2012 oraz BIMDG 2008c), w których podkreśla się konieczność zaprzestania, bądź ograniczenia spożycia białek. W celu zapobiegnięcia katabolizmowi endogennych białek należy podawać dożylnie płyny zawierające niebiałkowe źródła kalorii. Wskazuje się na konieczność stosowania suplementacji L-karnityną. Ponadto, w publikacji Baumgartner 2014 rekomenduje się doustną suplementację L-izoleucyną oraz podawanie antybiotyków, np. metronidazolu oraz witaminy B12. Leczenie L-karnityną uważa się za bezpieczne. Podkreśla się również, iż duże znaczenie ma leczenie L-karnityną, hydroksykobalamina, benzoesanem sodu oraz doustną biotyną od momentu wystąpienia objawów do momentu pełnej diagnozy. Biotyna pełni ważną rolę w metabolizmie kwasów tłuszczowych oraz aminokwasów.

Deficyt translokazy karnityny (CACT)

Odnaleziono 2 rekomendacje (IDPH 2012 i Spiekerkoetter 2009). Według rekomendacji IDPH 2012 w przypadku zaburzeń oksydacji kwasów tłuszczowych (do których zalicza się m.in. CACT, występujący niezmiernie rzadko) może być stosowana suplementacja L-karnityną w zależności od danego schorzenia. Z kolei według europejskiej rekomendacji dotyczącej zaburzeń oksydacji długołańcuchowych kwasów tłuszczowych taka suplementacja jest kontrowersyjna ze względu na brak opublikowanych dowodów naukowych potwierdzających korzyści z jej długoterminowego stosowania. W rekomendacji nie odniesiono się bezpośrednio do CACT.

Rekomendacje refundacyjne

W wyniku wyszukiwania odnaleziono także pozytywne rekomendacje refundacyjne francuskiej agencji Haute Autorité de Santé (HAS) z 2005, 2013 i 2015 r., dotyczące stosowania preparatu Levocarnil (L-karnityna, 100 mg/ml roztwór doustny, roztwór do iniekcji 1 g/5 ml) we wskazaniach: pierwotne systemowe lub mięśniowe niedobory karnityny, wtórne niedobory karnityny związane z kwasicą organiczną oraz niedobory beta-oksydacji kwasów tłuszczowych. W uzasadnieniu najnowszej rekomendacji HAS z 2015 r. wskazano, że niedobory karnityny są poważnym problemem zdrowotnym mogącym wpływać na przeżycie pacjentów. Oceniany produkt stanowi element terapii substytucyjnej. Levocarnil jest leczeniem pierwszego wyboru i brak jest opcji alternatywnych.

Ponadto w wyniku wcześniej przeprowadzonego wyszukiwania, dotyczącego oceny L-karnityny w zakresie zasadności wydawania zgody na refundację w ramach importu docelowego, odnaleziono informację z 2017 r. wydaną przez *Pharmaceutical Management Agency* (PHARMAC), dotyczącą zgód na refundację L-karnityny dla indywidualnych pacjentów w Nowej Zelandii w leczeniu chorób

metabolicznych w okresie 1 marca 2012-31 sierpnia 2017, a także informację, że *Ontario Ministry of Health* (OMH) w Kanadzie refunduje L-karnitynę w ramach programu *Inherited Metabolic Diseases* w acyduriach organicznych, zaburzeniach utleniania kwasów tłuszczowych, deficycie transportera karnityny oraz wtórnym deficycie karnityny.

Na aktualnym wykazie leków finansowanych w ramach kanadyjskiego The Exceptional Access Program (EAP) z grudnia 2019 r. znajdują się następujące postaci L-karnityny do stosowania doustnego: Carnitor 100 mg/ml roztwór doustny, Carnitor 330 mg tabletki oraz Carnitor 200 mg/ml zastrzyk.

Według informacji przedstawionych przez wnioskodawcę L-karnityna jest finansowana w 3 krajach UE i EFTA (na 31 wskazanych). Poziom refundacji ze środków publicznych najczęściej wynosi 100% oraz nie są stosowane instrumenty podziału ryzyka.

Podstawa przygotowania rekomendacji

Rekomendacja została przygotowana na podstawie zlecenia z dnia 16.01.2020 r. Ministra Zdrowia (znak pisma: PLR.4600.1416.2019.10.PB (JKB)), odnośnie przygotowania rekomendacji Prezesa w sprawie objęcia refundacją środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego L-karnityna, proszek, 50 x 1 g., kod EAN: 5016533045017, we wskazaniach: w ramach programu lekowego: " Leczenie uzupełniające L-karnityną we wskazaniach: 3 metylokrotonylo-glicynuria – MCG, acyduria glutarowa I – GA I, acyduria izowalerianowa – IVA, acyduria metylomalonowa – MMA, acyduria propionowa – PA, zaburzenia spalania długołańcuchowych kwasów tłuszczowych LC-FAOD, deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych – MCADD, pierwotny deficyt karnityny – CUD, uogólniony deficyt odwodorowania – MADD (E 71.1, E 71.3, E 72.3)", na podstawie art. 35 ust 1. ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 784 z późn. zm.), po uzyskaniu Stanowiska Rady Przejrzystości nr 17/2020 z dnia 10 lutego 2020 roku w sprawie oceny środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego L-karnityna w ramach programu lekowego „Leczenie uzupełniające L-karnityną we wskazaniach: 3 metylokrotonylo-glicynuria – MCG, acyduria glutarowa I – GA I, acyduria izowalerianowa – IVA, acyduria metylomalonowa – MMA, acyduria propionowa – PA, zaburzenia spalania długołańcuchowych kwasów tłuszczowych LC-FAOD, deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych – MCADD, pierwotny deficyt karnityny – CUD, uogólniony deficyt odwodorowania – MADD (E 71.1, E 71.3, E 72.3)".

Piśmiennictwo

1. Stanowisko Rady Przejrzystości nr 17/2020 z dnia 10 lutego 2020 roku w sprawie oceny środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego L-karnityna w ramach programu lekowego „Leczenie uzupełniające L-karnityną we wskazaniach: 3 metylokrotonylo-glicynuria – MCG, acyduria glutarowa I – GA I, acyduria izowalerianowa – IVA, acyduria metylomalonowa – MMA, acyduria propionowa – PA, zaburzenia spalania długołańcuchowych kwasów tłuszczowych LC-FAOD, deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych – MCADD, pierwotny deficyt karnityny – CUD, uogólniony deficyt odwodorowania – MADD (E 71.1, E 71.3, E 72.3)".
2. Wniosek o objęcie refundacją L-karnityny w ramach programu lekowego „Leczenie uzupełniające L-karnityną we wskazaniach: 3-metylokrotonylo-glicynuria – MCG, acyduria glutarowa I – GA I, acyduria izowalerianowa – IVA, acyduria metylomalonowa – MMA, acyduria propionowa – PA, zaburzenia spalania długołańcuchowych kwasów tłuszczowych LC-FAOD, deficyt dehydrogenazy acylo-CoA średniołańcuchowych kwasów tłuszczowych – MCADD, pierwotny deficyt karnityny – CUD, uogólniony deficyt odwodorowania – MADD (E 71.1, E 71.3, E 72.3)". Analiza weryfikacyjna Nr: OT.4331.2.2020; data ukończenia: 03.02.2020 r.